

JORDBRUKSAVTALE

2017–2018

Inngått mellom Staten, Norges Bondelag og
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

29. juni 2017

INNHOLD:

1.	INNLEDNING	4
2.	PRISBESTEMMELSER	4
2.1	Produkter med målprisregulering	4
2.1.1	Generelle bestemmelser	4
2.1.2	Melk og melkeprodukter	5
2.1.3	Svinekjøtt.....	6
2.1.4	Korn.....	6
2.1.5	Grøntsektoren	7
2.2	Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)	8
2.2.1	Generelle bestemmelser	8
2.2.2	Storfe kjøtt.....	8
2.2.3	Sau og lam	8
2.2.4	Egg.....	9
2.3	Referansepris kylling	9
3.	FONDSAVSETNINGER.....	9
3.1	Landbrukets utviklingsfond (LUF).....	9
4.	TILSKUDD TIL ERSTATNINGER M.M.	12
5.	MARKEDSREGULERING	12
5.1	Markedsreguleringen på de enkelte sektorer	13
5.2	Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk	13
5.2.1	Omsetning av melkekvoter.....	13
5.2.2	Oppkjøpsordning for geitemelkkvoter	13
5.2.3	Produksjonsregioner for kumelkkvoter	13
5.2.4	Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt	14
5.3	Avsetningstiltak m.m.	14
5.4	Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen	14
5.5	Prisnedskrivningstilskudd rektifisert potetsprit og potetstivelse	14
6.	PRISTILSKUDD	15
6.1	Driftssenter.....	15
6.2	Pristilskudd melk	15
6.2.1	Grunntilskudd melk.....	15
6.2.2	Distriktstilskudd melk	15
6.3	Pristilskudd kjøtt og egg	16
6.3.1	Grunntilskudd kjøtt.....	16
6.3.2	Distriktstilskudd kjøtt.....	16
6.3.3	Kvalitetstilskudd storfe kjøtt	17
6.3.4	Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt	17
6.3.5	Distriktstilskudd egg.....	17
6.4	Tilskudd til norsk ull.....	17
6.5	Tilskudd til grønt- og potetproduksjon	18
6.5.1	Definisjoner	18
6.5.2	Grunnlag for tilskudd	18
6.5.3	Satser	19
6.6	Frakttilskudd	20
6.7	Prisnedskrivning av norsk korn	22
6.8	Tilskudd til norsk matkorn.....	22
7.	PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.	23
7.1	Generelle bestemmelser	23
7.1.1	Reduksjon i produksjonstilskuddet	23

7.2	Tilskudd for husdyr.....	23
7.2.1	Satser	24
7.2.2	Definisjoner av dyreslag.....	25
7.3	Driftstilskudd til melkeproduksjon	25
7.4	Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon.....	26
7.5	Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser	26
7.6	Tilskudd for dyr på beite.....	26
7.7	Areal- og kulturlandskapstilskudd	27
7.7.1	Satser, definisjoner og soner	27
7.7.2	Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling.....	29
7.7.3	Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak	29
7.8	Tilskudd til økologisk landbruk	31
7.9	Regionale miljøprogram	32
8.	UTVIKLINGSTILTAK	33
8.1	Tilskudd til dyreavl m.m.....	33
8.2	Tilskudd til frøavl m.m.	34
8.3	Tilskudd rådgivning	34
8.4	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak.....	34
8.5	Tilskudd til fruktlager	34
9.	VELFERDSORDNINGER	34
9.1	Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	34
9.2	Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.	35
9.3	Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket	37
9.4	Tilskudd til landbruksvikarordningen.....	37
9.5	Tidligpensjonsordningen for jordbrukere	37
10.	Driftskostnader	38
	VEDLEGG 1: Budsjettoversikt jordbruksoppgjøret	39

1. INNLEDNING

Avtaleverket for jordbruket har til formål å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift. I hovedavtalens § 1-2 heter det blant annet at tiltak som nevnt ovenfor skal fastlegges i jordbruksavtaler som inngås for ett eller flere år om gangen, eller i endrings- eller tilleggsavtaler.

Etter brudd i jordbruksforhandlingene 16. mai 2017, er denne jordbruksavtalen inngått etter fordelingsforhandlinger mellom staten og jordbruket ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag 26. juni 2017, innenfor rammen av Stortingets vedtak av 16. juni 2017.

For målpriser gjelder avtalen fra 1. juli 2017. For det samlede bevilgningsnivå, over kap. 1150 og kap. 4150, gjelder avtalen kalenderåret 2018. Det kan imidlertid bestemmes tilpasninger i avsetninger og satser inneværende år innenfor den samlede bevilgningsrammen. Budsjettmessige konsekvenser av avtalen for 2018 er vist i vedlegg 1.

For overslagsbevilgningene (post 71 og 73) vil bevilgningsbehovet tilpasses de fastsatte satser, faktiske volumendringer, og for noen poster verdensmarkedets priser. For de overførbare bevilgningene (post 70, 74, 77 og 78) er bevilgningene styrende. Satsene i avtalen er foreløpige, og for å holde forbruket i samsvar med fastsatt bevilgning, kan satsene justeres opp eller ned. Når areal, dyretall etc. blir kjent etter søknadsomgangen 15. oktober, fastsetter Landbruks- og matdepartementet endelige satser etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Det ligger til grunn i avtalen at importvernet skal praktiseres slik det framgår av sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 12. mai 1995 (jf. St.prp. nr. 61 (1994–95), vedlegg 2). Endringer i importbestemmelsene er gjenstand for drøfting mellom jordbruksorganisasjonene og staten, og kan følges opp i henhold til Hovedavtalens § 2-2 og 2-4.

Forskrifter for de enkelte tilskuddsordningene / reguleringer fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter høring med bl.a. Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Avtalen gjelder norske produkter med mindre noe annet er særskilt bestemt.

Nytt forvaltningssystem for produksjons- og avløsertilskudd, eStil PT, er innført med 2017 som første søknadsår og påfølgende utbetaling i 2018. Fordi 2017 er første søknadsår med nytt forvaltningssystem er søknadsfristene første halvår 2017 satt til 15. mai istedenfor 15. mars. F.o.m. søknadsåret 2018 er søknadsfristen i første halvår 15. mars. Bestemmelser om søknadsfrister i 2017 er omtalt under kapitlene om de aktuelle ordningene.

2. PRISBESTEMMELSER

2.1 Produkter med målprisregulering

2.1.1 Generelle bestemmelser

Bestemmelsene i kapittel 2.1.1 gjelder dersom ikke annet er nevnt under de enkelte sektorer i kapittel 2.1.2–2.1.5.

Målprisene skal være priser jordbruket reelt sett skal kunne oppnå ut fra balanserte markedsforhold, det fastsatte importvern og de markedsreguleringsmuligheter som er til disposisjon. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Målprisene er fastsatt for representantvarer av definerte kvaliteter for svinekjøtt, korn, poteter, grønnsaker, frukt og til råvarenivå for ku- og geitemelk, slik det framgår av kapittel 2.1.2–2.1.5. Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Jordbruksorganisasjonene påtar seg ansvaret for å holde gjennomsnittsprisen for de ulike varegruppene på eller under målprisen for avtaleperioden, gjennom markedsregulerende tiltak og prisnoteringer.

Ansvarlig markedsregulator skal løpende rapportere oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris, til Landbruksdirektoratet. Prisnoteringen på representantvaren skal som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke overstige målprisen.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret, skal Landbruksdirektoratet fastsette en særskilt styringspris for det påfølgende avtaleår. Styringsprisen fastsettes slik at oppnådd pris skal ligge tilsvarende under i det påfølgende avtaleåret. Dersom det etter denne bestemmelse eller avtalepartene på annet grunnlag har fastsatt en styringspris, har den alle funksjoner som normalt tilligger målpris, inkludert grunnlag for fastsetting av øvre prisgrense. Eventuelle avvik fra dette, som følge av særskilte forhold, skal avtales mellom partene.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret som følge av høye priser internasjonalt med null toll på importert vare, skal det ikke fastsettes særskilt styringspris for det påfølgende avtaleåret.

Dersom prisene på representantvarene overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tollnedsettelse, i medhold av forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ansvarlig markedsregulator for de enkelte sektorene skal rapportere til Landbruksdirektoratet den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, herunder administrering av tollvernet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av målpris. Forskningsavgift og kjøttkontrollavgift skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med målpris.

2.1.2 Melk og melkeprodukter

Tabell 2.1 Målpris for avtaleperioden for ku- og geitemelk

Vare- gruppe	Representantvare	Endret fra	Målpris, kr per liter	
			Endring 1.7.17	Endret til
Ku- og geitemelk	Melk som oppfyller kravspesifikasjon for rå melk i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 4-3, 3. ledd.	5,38 ¹⁾	0,03	5,41

1) Hvorav 5 øre som kompensasjon for endringer i innfraktordningen.

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for melk av representantvare. Noteringssted er der melk passerer, eller der melk ved direkte viderelevering til annet meieri normalt ville passert basismeieri definert i innfraktordningen. Prisnoteringen skal omfatte melk som foredles av Tine SA og melk som Tine SA selger uforedlet til andre. Øvre prisgrense er målprisen + 5 pst. Gjennomsnittsprisen for året veies etter kvanta for de ukentlige prisnoteringene.

For å sikre et prisuttak i markedet som gjør at jordbruksavtalens målpris kan realiseres, og sikre melkeprodusentene en mest mulig lik pris uavhengig av melkeanvendelse og geografisk lokalisering, fastsettes det tilskudd og avgifter for ulike produktgrupper og markeder, jf. omsetningsloven § 6. Tilskudd og avgifter fastsettes av Landbruksdirektoratet som forskrift med hjemmel i prisutjevningsforskriften. Fastsettelsen skjer på grunnlag av føringer fra avtalepartene og etter høring av andre berørte parter. Dersom det av hensyn til likviditeten i prisutjevningsordningen er nødvendig å redusere tilskudd/øke avgifter i løpet av året, kan Landbruksdirektoratet gjøre det og samtidig pålegge markedsregulator å redusere prisuttaket tilsvarende. Grensen for det samlede prisuttak i avtaleperioden vil i slike tilfeller bli fastsatt lavere enn målpris. På bakgrunn av prognoser og forslag fra Tine SA skal Landbruksdirektoratet fastsette en ny grense for det samlede prisuttaket (styringspris).

For å sikre at uavhengige meieriselskaper og Tines egne meierier står overfor reelt sett samme pris på melk som råvare, er råvareomsetningen lagt til en egen enhet i Tine (Tine Råvare),

jf. egen avtale mellom Landbruksdirektoratet og Tine SA. Eventuelle brudd på denne avtalen skal forelegges for jordbruksavtalepartene for nærmere oppfølging.

2.1.3 Svinekjøtt

Tabell 2.2 Målpris for avtaleperioden for svinekjøtt

Vare-gruppe	Representantvare	Målpris, kr per kg		
		Endret fra	Endring 1.7.17	Endret til
Svinekjøtt	Slaktegris klasse E og S med et gjennomsnitt for alle kjøttprosjenter og alle varegrupper under 85 kg	32,43	0,00	32,43

Prisgrunnlaget for gris er engrosprisnoteringer for hele slakt ved følgende slakterianlegg: Nortura Steinkjer, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Øvre prisgrense er målprisen +10 pst. Gjennomsnittsprisen for året veies etter ukentlige tilførsler av slaktegris.

2.1.4 Korn

Målprissystemet

Målprisene for korn er produsentpris på mathvete, matrug, bygg til fôr, havre til fôr og oljefrø av basis kvalitet levert til et utvalg mottaksanlegg definert av Landbruksdirektoratet.

Målprisene for korn og oljefrø er definert for vare med basis kvalitet i henhold til tabell 2.3 nedenfor:

Tabell 2.3 Basiskvalitetskriterier for noteringsvare¹

Art	Vann-innhold %	Hektolitervekt kg	Fremmede bestanddeler %	Protein ved matkvalitet %	Falltall ved matkvalitet i sekunder
Hvete	15	79	≤ 1,0	12,0	200
Rug	15	72 ²⁾	≤ 1,0		120
Bygg	15	64	≤ 1,0		
Havre	15	53	≤ 1,0		
Oljefrø	8		≤ 1,0		

1) Andre kvalitetstrekk som reduserer kornets verdi, deriblant floghavre og høyt DON-innhold, skal ikke inngå i noteringsgrunnlaget.

2) Det vises til kap. 7.5.4 i Prop. 141 S (2016-2017). Hektolitervekten for matrug endres ikke 01.07.17. Saken vurderes fram mot jordbruksoppgjøret 2018.

For kornsesongen 2017/2018 er det fastsatt følgende målpriser (tabell 2.4):

Tabell 2.4 Målprisene for korn

Kornslag	Målpriser, kr per kg		
	Endret fra	Endring 1.7.17	Endret til
Hvete, matkorn	3,17	0,09	3,26
Rug, matkorn	2,82	0,00	2,82
Bygg, fôrkorn	2,70	0,06	2,76
Havre, fôrkorn	2,45	0,05	2,50
Oljefrø	5,63	0,06	5,69

Prisnotering

Prisgrunnlaget for målprisvarene er produsentprisnoteringer for basis kvalitet levert til Felleskjøpet Agris anlegg i Larvik, Kambo, Drammen og Holmestrand, samt Felleskjøpet Agris anlegg i Trondheim for bygg, slik disse mottaksanleggene er definert av Landbruksdirektoratet. Noteringspris på

disse anleggene skal inkludere alle tillegg og trekk som ikke kan relateres til mat- og fôrkvalitet for målprisvarene av korn og oljefrø. Prisene noteres hver uke.

Ved notering av ukespris skal produsentprisene på oljefrø og korn for de ulike prisnoteringsanleggene vektet sammen med tilført mengde av de respektive målprisvarene til hvert anlegg den aktuelle uken.

Noteringspris som gjennomsnitt for året beregnes ved å veie de noterte ukesprisene ved prisnoteringsanleggene med de ukentlige tilførsler av målprisvarene til mottaksanleggene som tilhører andelseierne i Norske Felleskjøp, samt de mottaksanlegg som har avtale om å være kornkjøper fra produsent.

Øvre prisgrense er målpris +10 pst. Landbruksdirektoratet gir nærmere retningslinjer angående prisnoteringer.

Referansepris på soyamel

Soyamel med 46 prosent proteininnhold er basis referansevare for proteinråvarer til kraftfôr. Referanseprisen på soyamel økes med 8,5 øre per kg til 4,018 kroner per kg fra 1. juli 2017.

2.1.5 Grøntsektoren

Målprisene for grønnsaker og frukt er produsentpriser oppnådd for ferdig emballert vare, levert grossist i Oslo. Målprisen for poteter er også produsentpris, se definisjon i tabell 2.5.

Bestemmelsen i kapittel 2.1.1 om at prisnoteringen på representantvaren som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke skal overstige målprisen, omfatter ikke grønntsektoren.

Landbruksdirektoratet beregner ukentlig noteringsprisen for poteter, grønnsaker og frukt på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen grøntbransjen (dvs. grossister og kommisjonærer). Disse rapporterer produsentpriser på de enkelte varene til Landbruksdirektoratet ukentlig, med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet. Dersom det er vanskelig å fremskaffe produsentpriser, kan markedsaktørene rapportere engrospris, men da med nødvendig tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan beregne en produsentpris på varen i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Kriterier for prisnotering

Landbruksdirektoratet beregner de ukentlige mengdene for de ulike produktene som utløser prisnotering. Prisnotering skal godkjennes som sammenligningsgrunnlag med målprisen når tilførsel av norsk vare utgjør 10 pst. eller mer av samlet ukesomsetning i Norge, målt som gjennomsnitt for en historisk referanseperiode, definert av Landbruksdirektoratet. Målprisperioden og prisnoteringer i denne perioden er utgangspunktet for reguleringen av tollvernet for de enkelte produkter. Dette er regulert i forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer.

2.1.5.1 Poteter

Tabell 2.5 Gjennomsnittlig målpris for matpoteter, kr per kg

Representantvare	Endret fra	Endring 1.7.17	Endret til
Poteter klasse 1 over 42 millimeter ¹⁾	4,54	0,15	4,69

¹⁾ Poteter av kvalitet klasse 1 levert som sams bulkvare til utvalgte pakkerier fra produsent, ikke justert for frakt til Oslo.

Øvre prisgrense er 12 pst. over gjeldende målpris. Ukentlige målpriser og øvre prisgrenser fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Prisene noteres hver tirsdag.

2.1.5.2 Grønnsaker og frukt

Tabell 2.6 Prosentvis endring i gjennomsnittlige målpriser for grønnsaker og frukt

Endring 1.7.17	
Grønnsaker og frukt	2,2 %

Målpriskurver og øvre prisgrenser for de enkelte plantekulturene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Øvre prisgrense er 12 pst. over gjeldende målpris.

Prisene knyttes til kvalitetsgraden Standard I. Grunnlaget for prisnoteringene i forhold til målprisen for hagebruksprodukter fastsettes av Landbruksdirektoratet, herunder type emballasje, pakningsstørrelse m.m. Prisnoteringen som legges til grunn er prisene ved partivis leveranse CIP Oslo.

Prisene noteres hver tirsdag.

2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)

2.2.1 Generelle bestemmelser

For produkter som omfattes av volummodellen skal markedsregulator Nortura fastsette og informere om planlagt gjennomsnittlig engrospris for hvert halvår. Den fastsatte engrosprisen er bindende oppover per halvårsperiode.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ved beregning av noteringspris skal forsknings- og kjøttkontrollavgift, men ikke omsetningsavgift, trekkes fra oppnådd pris.

Øvre prisgrense og definisjonen av representantvarene for hhv. storfekjøtt, kjøtt av sau/lam og egg fastsettes av avtalepartene. Øvre prisgrense er planlagt gjennomsnittlig engrospris +10 pst., og er fastsatt med utgangspunkt i gjennomsnittlig oppnådd noteringspris i perioden 1. april foregående år til 31. mars i året forhandlingene gjennomføres.

Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til planlagt prisløype knyttet til planlagt gjennomsnittlig engrospris fastsatt av markedsregulator.

Dersom midlertidig overproduksjon har presset innenlandsk prisnivå, kan det tas hensyn til dette ved fastsetting av øvre prisgrenseprosent. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Markedsregulator skal ukentlig rapportere til Landbruksdirektoratet oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris og øvrig dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

2.2.2 Storfekjøtt

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av storfe ved representantvaren ”*ung okse, alle klasser O og R unntatt R+ (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Egersund. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av ung okse.

2.2.3 Sau og lam

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av lam ved representantvaren ”*lam, alle klasser O og R unntatt R+ (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av lam.

2.2.4 Egg

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for representantvaren egg, klasse A over 53 gram, sortert på brett. Noteringssted for egg er Norturas anlegg i Hå. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler.

2.3 Referansepris kylling

For produkter uten markedsreguleringstiltak fastsettes referansepris som grunnlag for administreringen av tollvernet. Referansepris fastsettes med basis i prisuttaket på engrosnivå i foregående avtaleår, beregnet av Landbruksdirektoratet. Øvre prisgrense er referanseprisen +10 pst. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for fjørfeslakt ved representantvaren som hel, fersk, uoppbundet kylling i vektclassene 1050-1850 gram i bulkemballasje, oppgitt fra utvalgte slakterier. Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Forholdet mellom noteringspris og referansepris danner grunnlag for vurdering og iverksettelse av administrative tollnedsettelse. Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til referanseprisinivå.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av referansepris. Forskningsavgift og kjøttkontrollavgift skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med referansepris.

Noteringsprisen for fjørfekjøtt beregnes på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen fjørfebransjen (dvs. slakterier eller slakterisammenslutninger). Disse rapporterer til Landbruksdirektoratet med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Markedsaktørene skal ukentlig rapportere produsert mengde og engrospris fordelt på ulike vektclasser, som grunnlag for Landbruksdirektoratets beregning av noteringsprisen. I stedet for oppnådd engrospris kan markedsaktørene rapportere produsentpris til Landbruksdirektoratet, men markedsaktørene må da gi den nødvendige tilleggsmengde slik at Landbruksdirektoratet kan kalkulere en pris for ferdig slaktet, uoppbundet kylling i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Landbruksdirektoratet skal utarbeide prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling. Markedsaktørene rapporterer historisk salg til Landbruksdirektoratet, som bruker tallene til utarbeiding av prognosene. Prognosene brukes i forvaltningen av tollvernet og i totalregnskapet for jordbruket, og kan også brukes til andre formål. Landbruksdirektoratet kan offentliggjøre prognosene for å bidra til å balansere kyllingmarkedet.

3. FONDSAVSETNINGER

3.1 Landbrukets utviklingsfond (LUF)

Avsetningen til Landbrukets utviklingsfond økes med 149,548 mill. kroner i 2017. Av disse er 55 mill. kroner tilført fondet som følge av kompensasjon for økt CO₂-avgift i skog- og jordbruket i statsbudsjettet for 2017. For 2018 tilføres fondet 1 123,6 mill. kroner. Tilskuddsrammen fra fondet for 2018 settes til totalt 1499,0 mill. kroner inkl. prognose for rentestøtteutbetalinger. Tabell 3.1 viser tilskuddsrammen med fordeling for 2017-2018.

Tabell 3.1 Oversikt over innvilgningsramme for LUF 2017–2018 (mill. kroner)

	2017	Ekstra midler 2017	Komp. CO ₂ 2017	2018	Endring 2017-2018
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	574,50	33,00		634,50	60,00
Utrednings- og tilretteleggingsmidler ¹	48,00			50,00	2,00
Rekruttering og kompetanse i landbruket					
<i>Nasjonale kompetansetiltak (KIL-midler)</i>	6,00			6,00	0,00
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>	20,00			14,00	-6,00
<i>Nasjonal modell for voksenagronom</i>	0,00			11,00	11,00
Forskning og utvikling ²	53,00		22,00	55,00	2,00
Matmerk	52,00			55,00	3,00
Utviklingsprogrammet ³	90,00			102,50	12,50
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi (tidl. Bioenergiprogrammet) ⁴	67,00		3,00	67,00	0,00
Skogbruk	214,00		8,00	222,00	8,00
Midler til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	1,50			1,50	0,00
Dyrevelferdsprogram mink	0,00			2,00	2,00
Utsiktsrydding	8,00			8,00	0,00
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) ⁵	95,00		20,00	95,00	0,00
Drenering	58,00			58,00	0,00
Investeringsstøtte organisert beitebruk ⁶	10,00			13,00	3,00
Klima- og miljøprogram	18,00		2,00	20,00	2,00
Biogass	1,00			2,00	1,00
Støtte verdensarvområdene og utv. Kulturlandskap ⁷	9,50			13,50	4,00
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	30,00			31,00	1,00
SUM tilskuddsramme	1 355,50	33,00	55,00	1461,00	105,50
Rentestøtte – utbetalinger ⁸	30,00			38,00	8,00
SUM tilskuddsramme inkl. utbetalinger rentestøtte	1 385,50	33,00	55,00	1499,00	113,50

1) Økningen øremerkes arktisk landbruk.

2) 15,5 mill. kroner av kompensasjonsmidlene for 2017 øremerkes til et avlsprosjekt i regi av Geno. Resterende midler på 6,5 mill. kroner settes av til utredninger knyttet til reduserte klimagassutslipp i jordbruket. Midlene fordeles av Styret for forskningsmidler over jordbruksavtalen.

3) For å styrke verdiskapingen med utgangspunkt i produkter fra geit, gjøres en særskilt satsing på dette.

4) Norsk Gartnerforbund tildeles 1. mill. kroner av avsetningen til energirådgivning i veksthusnæringen for å stimulere til fortsatt satsing på klimavennlig produksjon.

5) I tillegg overføres 20 mill. kroner fra disponibel innvilgningsramme på dreneringsordningen til SMIL, og øremerkes utbedring av gamle hydrotekniske anlegg i de planerte leirjordsområdene.

6) Økningen øremerkes til ekstraordinære behov for tiltak for beitenæringen som påvirkes som følge av bekjempelsen av skrantesjuka (CWD) i Nordfjella.

7) Økningen på 4 mill. kroner fordeles likt mellom områdesatsingene.

8) Ordningen med rentestøtte ble avvirket i jordbruksoppgjøret 2015. Det avsettes midler over LUF til utbetaling av rentestøtte for de som har fått innvilget rentestøtte før 1.1.2016. Prognose for utbetaling i 2018 er 38 mill. kroner.

Bedriftsrettede midler til investering og utvikling (IBU-midler)

Det gis følgende nasjonale føringer for forvaltningen av IBU-midler for 2018:

- Små og mellomstore bruk prioriteres ved tildeling av støtte.

- Innenfor investeringsvirkemidlene som går til melkebruk er det spesielt behov for å prioritere fornying av 15-30 kysrfjøs.
- Maksimal støttesats settes til 35 pst. av kostnadsoverslaget for investeringen.
- Øvre grense for tilskudd er 2 mill. kroner per prosjekt, med unntak for prosjekter i Troms og Finnmark.
- Støtte til investeringsprosjekter som gir økt matproduksjon skal prioriteres til produksjoner med markedspotensial.
- Lønnsomhetsvurdering av prosjektene skal ligge til grunn for tildeling av midler.
- Ulike eierformer skal likestilles ved prioritering mellom søknader.
- Det skal tas hensyn til nye krav til dyrevelferd, herunder kravet om løsdriftsfjøs, og behov for fornyelse av driftsapparatet ved søknadsbehandling.
- Innen saueproduksjon skal det prioriteres støtte til økologiske saueprodusenter som må foreta større investeringer pga. endrede krav til liggeareal som følge av implementeringen av EUs økologiregelverk fra mars 2017.
- Søknader om investering innen pelsdyrnæringen skal behandles på lik linje med andre produksjoner. Investeringsstøtte til minkhold gis imidlertid kun til produsenter som skal foreta større investeringer som følge av omlegging til drift uten gruppehold av mink, eller til nye aktører som vil starte opp uten gruppehold.
- Prosjekter med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres, f.eks. ved bruk av tre som byggemateriale.
- Ved søknader som omfatter utbygging av gjødsellager skal tiltak som bidrar til reduserte utslipp prioriteres, f.eks. gjødsellager med overdekke eller 10-12 måneders lagringskapasitet.
- Fra 2018 skal det regionale partnerskapets strategiske føringer begrenses til prioritering mellom ulike produksjoner i den enkelte region. Faglagene inngår i de regionale partnerskapene.
- Innovasjon Norge kan gi ekstra investeringstilskudd på inntil 500 000 kroner til geitemelkprodusenter som omstiller til annen produksjon og som selger hele kvoten gjennom oppkjøpsordningen for geitemelkkvoter. Dette tilskuddet kommer i tillegg til eventuell ordinær IBU-støtte. Lønnsomhetsvurderinger må ligge til grunn for tildeling av støtte til ny produksjon. Muligheten for å søke om ekstra investeringstilskudd gjelder t.o.m. 2020. Søknadene må fremmes i forbindelse med de ordinære søknadsomgangene i fylkene.
- Det kan gis inntil 100 mill. kroner i risikolån.

Skogbruk

Fordelingen av midlene mellom de ulike virkemidlene innen skogbruk gjøres etter drøftinger mellom avtalepartene i andre halvdel av 2017, der også næringsorganisasjonene i skogbruket deltar.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Som en oppfølging av Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter, kan det gis tilskudd for å bekjempe og hindre spredning, av fremmede skadelige arter, for eksempel hønsehirse og kjempespringfrø.

Tilskudd til drenering

Satsen for drenering av jordbruksjord, avgrenset til systematisk grøfting, profilering og omgraving, økes til 2 000 kroner per dekar. Ved annen grøfting økes satsen til 30 kroner per løpemeter grøft, begrenset oppad til 2 000 kroner per dekar. Satsøkningen får virkning fra 1.7.2017. Arealer med korn, grønnsaker og poteter skal prioriteres ved fordeling av midler.

Klima- og miljøprogram

Fordelingen av midlene mellom de ulike virkemidlene innen programmet gjøres av Landbruksdirektoratet etter drøftinger mellom LMD, KLD og faglagene i andre halvdel av 2017.

Biogass

Tilskuddssatsen videreføres med 60 kroner per tonn levert husdyrgjødsel.

Utviklingstiltak innen økologisk landbruk

Avsetningen til utviklingstiltak økes med 1 mill. kroner til 31 mill. kroner i 2018. Økningen skal øremerkes til tiltak for å fremme produksjon og omsetning av økologisk frukt, bær og grønnsaker. Forvaltningen av midlene gjøres av Landbruksdirektoratet etter dialog mellom LMD, KLD og faglagene.

4. TILSKUDD TIL ERSTATNINGER M.M.

Tilskuddet omfatter følgende ordninger:

- Erstatning ved avlingssvikt
- Erstatning ved svikt i honningproduksjon

Erstatning ved avlingssvikt gis per vekstgruppe og foretak. Utbetalingene beregnes med grunnlag i en egenrisikoandel på 30 pst. per vekstgruppe. Samme egenrisiko gjelder også ved erstatning i honningproduksjon. For alle delordningene er minsteutbetalingen 5 000 kroner. Maksimal utbetaling for ordningen med avlingssvikt er 750 000 kroner per vekstgruppe. Det skal benyttes den samme definisjonen av vekstgrupper som for produksjonstilskudd.

5. MARKEDSREGULERING

Markedsreguleringen er et virkemiddel i de viktigste produksjonssektorene for å håndtere temporære overskudd og tilpasning i regionale og sesongmessige svingninger mellom produksjon og forbruk. I situasjoner med overproduksjon kan det være behov for mer omfattende tiltak for å tilpasse markedsført varemengde i forhold til avsetningsmulighetene slik at avtaleprisene kan oppnås. I slike tilfeller kan jordbruket gjennom markedsreguleringsorganisasjonene, med godkjenning og støtte fra Omsetningsrådet, iverksette regulerende tiltak. Slike tiltak forutsettes å kunne bli finansiert av omsetningsavgiftsmidler og/eller midler til avsetningstiltak over jordbruksavtalen.

Tiltakene utformes slik at reguleringen skjer på et så tidlig ledd i produksjonskjeden som mulig, og at regulering skjer på billigste måte.

Tiltakene skal virke konkurransenøytralt mellom samvirkeforetak og andre markedsaktører.

Reguleringseksporten begrenses av WTO-bestemmelsene. Eksportsubsidier for melkeprodukter (ost og smør), svinekjøtt og bearbejdede jordbruksprodukter kan videreføres frem til 31. desember 2020. Begrensingen i subsidiebeløp ved slik eksport i utfasingsperioden er det fastsatte nivået i WTOs bindingsliste. Det er fastsatt nye tak knyttet til eksportert kvantum, basert på gjennomsnittlig eksport med eksportsubsidier i perioden 2003–2005. For ost er kvantumet i utfasingsperioden avgrenset til 15 929 tonn, for smør til 1 039 tonn og for svinekjøtt til 1 898 tonn. Det kan ikke anvendes eksportsubsidier for andre landbruksvarer.

Det gis ikke anledning til å bevilge investeringstilskudd til reguleringsanlegg.

5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer

Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og forvaltes av Omsetningsrådet.

Markedsreguleringsansvaret er tillagt:

- TINE SA for melk
- Norske Felleskjøp SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

I grøntsektoren omfatter markedsreguleringen epler og poteter, og ansvaret er tillagt

Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Landbruksdirektoratet utarbeider prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling, jf. kap. 2.3.

For å kunne evaluere praktiseringen av markedsregulators mottaksplikt, kan avtalepartene be markedsregulator innen de enkelte sektorene framlegge sine prisbetingelser rettet mot produsent før jordbruksforhandlingene, herunder bl.a.:

- Prisdifferensiering ut fra struktur- og distriktmessige forhold.
- I hvor stor grad prisdifferensieringen er basert på kostnadsbetingede eller andre hensyn.
- Om prisfastsettingen bygger på tilstrekkelig oppdaterte kostnads kalkyler.
- En vurdering av om prisbetingelsene overfor produsent er transparente.

Om det blir bedt om en slik redegjørelse må den omfatte alle jordbruksråvarer som omfattes av markedsreguleringen, uavhengig av om det fastsettes målpriser eller ikke for råvarene.

5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk

5.2.1 Omsetning av melkekvoter

Vedtak om inndragning av melkekvoter og prisfastsetting for den sentralt administrerte omsetningsordningen, fastsettes gjennom jordbruksavtalen. Inndragning av melkekvoter finansieres med omsetningsavgift.

Ved omsetningsrunden høsten 2017 vil kumelk- og geitemelkkvote solgt til staten ikke bli solgt ut igjen.

5.2.2 Oppkjøpsordning for geitemelkkvoter

I kvoteordningens omsetningsrunder 2017 og 2018 fastsettes prisen ved salg til staten til kroner 12 per liter. Utenfor dagens satsningsområde for geitemelk, dvs. i Leksvik, Røyrvik, Ås og Namsskogan, fastsettes prisen til 15 kroner per liter. Disse prisene forutsetter at hele landbruks-eiendommens geitemelkkvote selges, og at minst 20 prosent av kvoten selges til staten.

Oppkjøp av geitemelkkvoter finansieres over omsetningsavgiften for melk. Det kjøpes opp maksimalt 1,4 mill. liter geitemelkkvote, etter prinsippet om først innmeldt salg.

5.2.3 Produksjonsregioner for kumelkkvoter

Nye produksjonsregioner for kumelkkvoter gis virkning fra og med omsetningsrunden 2017 for kvoteåret 2018.

Tabell 5.1 Produksjonsregioner for kumelkkvoter

	Produksjonsregion
1	Oslo, Akershus
2	Østfold, Vestfold
3	Hedmark
4	Oppland

5	Buskerud
6	Telemark
7	Aust-Agder, Vest-Agder
8	Rogaland
9	Hordaland, Sogn og Fjordane
10	Møre og Romsdal
11	Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag
12	Nordland
13	Troms
14	Finnmark

5.2.4 Tilbud om kjøp av kumelkkvot ved driftsomstilling grunnet rovvilt

Totalt inntil 500 000 liter kumelkkvot årlig kan selges til eiere av landbrukseiendom som har fått tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt, til prisen for statlig omsatt kvot. Kvoten hentes ved å utvide den totale kvotemengden.

5.3 Avsetningstiltak m.m.

Avsetningstiltak for hagebruk har en økonomisk ramme på 24,4 millioner kroner for 2018. Omsetningsrådet gis myndighet til å forvalte bevilgningen. Ubenyttede midler fra ordningen tilføres Fondet for omsetningsavgift for hagebruk.

5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen

Bevilgningen til underpost 70.12 *Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen mv.* økes med 2,7 mill. kroner til 255,4 mill. kroner for 2018.

5.5 Prisnedskrivningstilskudd rektifisert potetsprit og potetstivelse

Tabell 5.2 *Prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse, mill. kroner*

Ordning	2017	2018
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	18,0	18,0
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	20,0	20,0
SUM	38,0	38,0

Tabell 5.3 *Maksimale satser for prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse*

Produkt	Makssatser 2017	Endring	Makssatser 2018
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	9,50 kr/l	0,0	9,50 kr/l
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	3,50 kr/kg	0,0	3,50 kr/kg

Tilskuddet kan utbetales til produsent av rektifisert potetsprit og potetstivelse på grunnlag av solgt volum rektifisert potetsprit og mengde potetstivelse inkl. glukose, jf. forskrift om prisnedskrivning ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse. Det kan utbetales prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse der råvaren er avrens, potet som er regulert ut av matpotetmarkedet, reststivelse og overskuddspotet fra industrien, usolgte poteter i slutten av sesong og poteter fra egne produsenter.

Avrensprisen¹ er 40 øre per kg for 2018.

Produsenter av rektifisert potetsprit og potetstivelse som mottar prisnedskrivningstilskudd:

¹ Avrensprisen er basert på råvarer som inneholder 16 pst. stivelse. Priskorreksjon etter stivelsesinnhold foretas etter en egen formel som fastsettes av Landbruksdirektoratet.

- skal kunngjøre differensiering av avrenspris gjennom sesongen før sesongstart for avrensløyper
- er ansvarlig for at den fastsatte avrensprisen tas ut (som gjennomsnitt)
- skal bære kostnadene ved en eventuelt høyere gjennomsnittspris enn 40 øre per kg
- skal etterbetale differansen mellom fastsatt avrenspris og faktisk oppnådd pris når gjennomsnittsprisen er lavere enn 40 øre per kg, med et likt ørebeløp per kg for all avren

Øvrige vilkår fremgår av forskrift om prisnedskriving ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse.

6. PRISTILSKUDD

6.1 Driftssenter

Pristilskudd med geografisk differensierte satser for husdyrproduksjon gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i. Med virkning fra 1. juli 2017 følger sonene av *Sonekart for distrikts-tilskudd melk og kjøtt*². Fra samme tid oppheves sonene slik disse fremgår av vedlegg 2 og 3 til tidligere jordbruksavtaler.

Driftssenteret stedfestes til den driftsbygningen der husdyrproduksjonen foregår. Dersom foretaket har husdyrproduksjon i flere driftsbygninger, stedfestes driftssenteret til den driftsbygningen der foretaket har størst andel av sin omsetning fra husdyrproduksjon på årsbasis.

6.2 Pristilskudd melk

6.2.1 Grunntilskudd melk

Tabell 6.1 Grunntilskudd geitemelk

Produkt	Sats 2017, kr/l	Endring	Sats 2018, kr/l
Geitemelk	3,36	0,00	3,36

6.2.2 Distriktstilskudd melk

Tabell 6.2 Distriktstilskudd melk

Soner i henhold til Sonekart for distriktstilskudd melk ¹⁾	Sats 2017, kr/l	Endring	Sats 2018, kr/l
A ²⁾	0,00	0,00	0,00
B	0,12	0,00	0,12
C	0,31	0,00	0,31
D	0,44	0,03	0,47
E	0,54	0,00	0,54
F	0,67	0,00	0,67
G	0,92	0,03	0,95
H	1,13	0,03	1,16
I	1,71	0,03	1,74
J	1,80	0,03	1,83

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt (<http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>)

2) Omfatter landet utenom sone B-J.

Omsatt lokalt foredlet melkeprodukt blir regnet om til liter levert melk i samsvar med vedlegg 1 til kvoteforskriften. Det kan gis tilskudd for den omregnede melkemengden.

² <http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskudds-soner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 1 536 mill. liter melk.

6.3 Pristilskudd kjøtt og egg

6.3.1 Grunntilskudd kjøtt

Tabell 6.3 Grunntilskudd kjøtt

Dyreslag	Sats 2017, kr/kg	Endring	Sats 2018, kr/kg
Sau og lam	3,81	0,00	3,81
Geit og kje	5,15	0,00	5,15

Det skal ikke gis grunntilskudd for lam med slaktevekt lavere enn 13 kg.

Ved jordbruksoppkjøret fastsetter Landbruks- og matdepartementet i samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag variasjonen i satsene for grunntilskudd kjøtt. I særlige tilfeller kan det gis dispensasjon til avvik fra den fastsatte variasjonen av tilskuddet, herunder ved store endringer i markedet grunnet utbrudd av alvorlige dyresykdommer m.m.

6.3.2 Distriktstilskudd kjøtt

Tabell 6.4 Distriktstilskudd kjøtt

Soner i henhold til Sonekart for distriktstilskudd kjøtt ¹⁾	Dyreslag	Sats 2017, kr/kg	Endring	Sats 2018, kr/kg
1	Storfe, sau og geit	0,00	0,00	0,00
2	Storfe, sau og geit	4,55	0,40	4,95
3	Storfe, sau og geit	7,35	0,40	7,75
4	Storfe og geit	11,30	0,40	11,70
4	Sau	13,30	0,40	13,70
4	Gris	5,10	0,00	5,10
5	Storfe og geit	11,90	0,40	12,30
5	Sau	13,80	0,40	14,20
5	Gris	5,40	0,00	5,40
Agder-fylkene, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal	Gris	1,10	0,00	1,10

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt (<http://kart7.skogoglandskap.no/map/sonegrenser/>)

For å kunne motta distriktstilskudd kjøtt med grunnlag i sone 4 og 5, må både slakteriet og foretakets driftssenter ligge i Nord-Norge. Foretak med driftssenter i sone 4 og 5 som leverer til slakteri utenfor Nord-Norge, får tilskudd som for sone 3 for storfe, sau og geit, og ikke tilskudd for gris. Foretak med driftssenter i Nord-Norge kan likevel motta distriktstilskuddet etter satsene i disse sonene, dersom transport av slaktedyr til slakteri i Nord-Norge vil være i strid med Mattilsynets regelverk for transport av levende dyr.

Dersom et foretak har mottatt gris, små- eller storfe fra en sone med lavere tilskuddssats enn den sonen foretakets driftssenter er plassert i, skal distriktstilskuddet gis ut fra den laveste tilskuddssonen, med mindre foretaket har disponert og føret fram mottatt gris og småfe i minst to måneder, kalv i minst tre måneder og øvrig storfe i minst seks måneder før slaktning.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskudds-soner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 186 mill. kg kjøtt.

6.3.3 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Tabell 6.5 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Dyreslag	Sats 2018, kr/kg
Storfe, kvalitet O og fettgruppe 4- eller lavere	2,50
Storfe, kvalitet O+ og bedre og fettgruppe 4- eller lavere	7,50

Det gis ikke kvalitetstilskudd for slaktekategori ku. Tilskuddet kan gis for inntil 50,5 mill. kg storfekjøtt.

6.3.4 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt

Tabell 6.6 Satser tilskudd lammeslakt og kjeslakt 2017 og 2018 for utbetaling via slakteri¹⁾

Slakterier med godkjent klassifisør	1.7.2017 – 31.12.2017	2018
- lammeslakttilskudd, kvalitet O+ eller bedre	532 kr/lam	500 kr/lam
- økologisk tillegg, kvalitet O+ eller bedre	40 kr/lam	40 kr/lam
Mindre slakterier uten godkjent klassifisør²⁾		
- lammeslakttilskudd, alle lam	484 kr/lam ³⁾	452 kr/lam ³⁾
- økologisk tillegg, alle økologiske lam	40 kr/lam ⁴⁾	40 kr/lam ⁴⁾
Tilskudd til kjeslakt		
Kje > 3,5 kg slaktevekt,	300 kr/kje	300 kr/kje

1. Tilskuddet gis bare for dyr slaktet ved offentlig godkjente slakterier
2. Slakterier som slaktet mindre enn 2 000 sau/lam foregående år.
3. Tilskuddssatsen for lam levert til slakterier med godkjent klassifisør multiplisert med andel av total slaktemengde av kvalitet O+ eller bedre hos disse slakteriene.
4. Gis for alle økologiske lam med samme sats som for store slakterier og uavhengig av eventuell kvalitetsklassifisering av lammene ved de mindre slakteriene.

Tilskuddet utbetales ikke for lam som er født foregående år og som slaktes fra og med 1. mars.
Tilskudd til lamme- og kjeslakt kan maksimalt gis for inntil 1 075 700 lam og kje per år.

6.3.5 Distriktstilskudd egg

Tabell 6.7 Distriktstilskudd for konsumegg fra verpehøner

Område	Sats 2017, kr/kg	Endring	Sats 2018, kr/kg
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Hordaland	0,25	0,00	0,25
Nordland, Troms og Finnmark	0,75	0,00	0,75

Foretak gis tilskudd etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kapittel 6.1.

Det kan gis tilskudd for inntil 44 mill. kg konsumegg fra verpehøner.

6.4 Tilskudd til norsk ull

Tabell 6.8 Gjennomsnittlig tilskuddssats til norsk ull

	Sats 2017, kr/kg	Endring	Sats 2018, kr/kg
Tilskuddssats norsk ull	40,00	0,00	40,00

Landbruksdirektoratet skal etter forslag fra Nortura og Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund differensiere den gjennomsnittlige tilskuddssatsen per kg for de ulike ullkvalitetene inkl. skinn. Grunnlaget for tildeling av tilskudd til ull omfatter også ullmengden på ulne skinn, pelsskinn og skinn av villsau. Kvalitetsklassene C2S, G, H2, H3 og V gir ikke grunnlag for utbetaling av tilskudd.

Ullstasjonene er ansvarlige for klassifiseringen av ull som grunnlag for tilskuddsutmålingen.

6.5 Tilskudd til grønt- og potetproduksjon

Vilkårene for å kunne motta distriktstilskudd til frukt, bær og veksthusgrønnsaker står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 5.

6.5.1 Definisjoner

- **Frukt:** Plommer, kirsebær og moreller til konsum og konservermarkedet. Epler og pærer til konsum og til konservermarkedet, unntatt epler og pærer som nyttes til press.
- **Pressfrukt:** Epler og pærer som nyttes til press.
- **Bær:** Jordbær, bringebær, solbær, rips, stikkelsbær og hageblåbær til konsum og til konservermarkedet.
- **Veksthusgrønnsaker:** Tomat, slangeagurk og salat (typer av *Lactuca sativa*) til konsummarkedet (inkl. salat på friland).
- **Poteter:** Matpotet: rå, uskrellet potet i vasket eller uvasket tilstand som frembys til forbruker, og potet til konsum som er bearbeidet gjennom oppdeling, skrelling og/eller koking.
- **Godkjent omsetningsledd:** Fruktlager, grossister og konserverindustri godkjent av Landbruksdirektoratet, samt godkjente foretak i markedsordningen for poteter. Jordbruksforetak kan godkjennes som omsetningsledd for epler/pærer til press etter forskrift om tilskudd til fruktlager og godkjenning av omsetningsledd. Bestemmelsene omfatter både press av egen frukt og epler/pærer fra andre jordbruksforetak.

6.5.2 Grunnlag for tilskudd

Grunnlaget for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker og distriktstilskudd for potetproduksjon i Nord-Norge, er produkter som er levert til godkjent omsetningsledd i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret.

Soner for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker er lik soner for areal- og kulturlandskapstilskudd, jf. kapittel 7.8.1. Distriktstilskudd for potetproduksjon i Nord-Norge gis for poteter dyrket i Nordland, Troms og Finnmark. Dersom foretaket har produksjon av samme vekst på areal i forskjellige soner, gis tilskudd etter den sonen hvor foretaket har størstedelen av sitt tilskuddsberettigede areal av veksten, etter kapittel 7.8.1.

Fra søknadsåret 2018 med utbetaling i 2019 inkluderes direktesalg av frukt, bær og veksthusgrønnsaker i tilskuddsgrunnlaget for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker.

Foretak som samlet leverer under følgende minstekvantum er ikke tilskuddsberettiget:

Tabell 6.9 Minstekvantum distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker

Produkt	Minstekvantum
Samlet for frukt og pressfrukt	2 000 kg
Bær	1 000 kg
Samlet for tomat og slangeagurk	2 000 kg
Salat	5 000 stk

Tabell 6.10 Omregningsfaktorer for slangeagurk

Slangeagurk	1 stk.	0,360 kg
Slangeagurk	1 kasse	10 kg
Slangeagurk: 24 stk./kasse	10 kg/ 24 stk.	0,417 kg
Slangeagurk: 28 stk./kasse	10 kg/ 28 stk.	0,357 kg

Landbruksdirektoratet fastsetter omregningsfaktorer som gjelder for salat.

6.5.3 Satser

Tabell 6.11 Distriktstilskudd for produksjon av matpotet i Nord-Norge

	Sats 2017, kr/kg	Endring	Sats 2018, kr/kg
Matpotet, Nord-Norge	1,30	0,00	1,30

Tabell 6.12 Satser for distriktstilskudd frukt, bær og veksthusgrønnsaker

	Kvantumsgrense per foretak	Sats 2017, kr per kg/stk	Endring	Sats 2018 ¹⁾ , kr per kg/stk
<i>Epler, pærer, plommer, kirsebær</i>	ingen avgrensing			
Sone 1		1,72	0,15	1,87
Sone 2-4		2,40	0,35	2,75
Sone 5		5,22	1,25	6,47
<i>Moreller</i>				
Sone 1		2,69	0,15	2,84
Sone 2-4		3,35	0,35	3,70
Sone 5		6,20	1,25	7,45
<i>Pressfrukt</i>		1,97	0,60	2,57
<i>Bær</i>				
Sone 1-3		1,47	0,10	1,57
Sone 4-5		3,56	1,20	4,76
Sone 6-7		5,67	0,00	5,67
<i>Tomat</i>	103 400 kg			
Sone 1-3	1,40	0,00	1,40	
Sone 4-7	2,76	0,00	2,76	
<i>Slangeagurk</i>	151 800 kg			
Sone 1-3	0,85	0,00	0,85	
Sone 4-7	1,64	0,00	1,64	
<i>Salat</i>	220 000 stk			
Sone 1-3	0,55	0,00	0,55	
Sone 4-7	1,04	0,00	1,04	

- 1) For utbetaling i 2018. Søknadsfristen er 15. oktober 2017. Produkter som ikke er levert til godkjent omsetningsledd innen 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar 2018.

6.6 Frakttilskudd

Tabell 6.13 Frakttilskudd, mill. kroner¹⁾

Ordning	2017	2018
Frakttilskudd slaktedyr	132,0	132,0
Frakttilskudd egg	8,681	8,681
Frakttilskudd kraftfôr ²⁾	138,0	138,0
Frakttilskudd korn	67,0	67,0
SUM	345,681	345,681

1) For frakttilskuddene er det fastsatt overslagsbevilgninger, og forbruket over ordningene kan derfor endres i samsvar med endringer i tilskuddsberettiget kvantum.

2) Det er overført 0,2 mill. kroner fra kap. 1142 post 71 til kap. 1150 post 73 for tilskudd til frakt av kraftfôr til rein.

Tilskudd for frakt av slaktedyr fra produsent utbetales til slakterier godkjent av Mattilsynet. Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per dyr differensiert per kommune og dyreslag. Satsene beregnes på basis av kostnadene ved transport fra hvert kommunesenter til nærmeste slakteri for hvert dyreslag.

Tabell 6.14 Gjennomsnittlige tilskuddssatser per dyr i 2018 for tilskudd for frakt av slaktedyr for slakterier med hhv. større og mindre årlig slaktekvantum enn 1 500 tonn. Tall i kroner per dyr¹⁾

Produkt	Sats i kr per dyr 2018	
	Slakterier med slaktekvantum > 1 500 tonn	Slakterier med slaktekvantum < 1 500 tonn
Sats per gris	13,17	52,70
Sats per småfe	31,81	37,44
Sats per storfe	228,19	284,12

1) I forskrift om tilskudd for frakt av slaktedyr er tilskuddssatsene fastsatt i kroner per dyr per dyreslag.

Tilskudd for frakt av slaktedyr gis ikke for transport innenfor en null-sone på 50 km rundt hvert slakterianlegg for anlegg med årlig slaktevolum større enn 1 500 tonn. Tilsvarende gis det ikke kompensasjon for ferge- og bomkostnader på strekninger som i sin helhet er innenfor denne null-sonen.

Landbruksdirektoratet kan fastsette nærmere bestemmelser om tilskudd for frakt av slaktedyr for slakterianlegg med mindre årlig slaktekvantum enn 1 500 tonn og til mobile slakterier.

Tilskuddet til mobile slakterier utmåles med grunnlag i gjennomsnittet av satsene som gis til slakteriene med slaktekvantum mindre enn 1 500 tonn.

Slakterianlegg hvor det kun utføres nødslakt, skal ikke regnes med i vurderingen av hva som er nærmeste anlegg ved levering av dyr til større slakterier.

Ved leieslakt mellom slakterier utmåles tilskuddet ut fra det anlegg som avregner slaktet. Tilskuddet gis også for frakt av slaktedyr som leieslaktes for retur til produsent.

Tabell 6.15 Tilskuddssatser for frakt av egg fra produsent til nærmeste registrerte eggpakkeri. Tall i kroner per kg

Fraktsone	km-avstand	Sats 2018, kr/kg
0	0-100	0,00
1	101-150	0,05
2	151-200	0,13
3	201-250	0,22
4	251-300	0,31
5	301-350	0,40
6	351-450	0,49
7	451-650	0,98
8	651-950	1,52
9	951-1 250	2,06
10	over 1 250	2,60

Landbruksdirektoratet fastsetter fraktsone for hver enkelt kommune, basert på avstanden fra kommunesenteret til nærmeste eggpakkeri registrert hos Landbruksdirektoratet. Tilskuddet utbetales til registrerte eggpakkerier på bakgrunn av hvilken kommune eggprodusentens driftssenter ligger i.

For strekninger med ferge i fraktruta kan tilskuddet utmåles med en ekstra fraktsone per ferge. Dette tillegget er begrenset til å gjelde for to fergestrekninger.

For å bli et registrert eggpakkeri hos Landbruksdirektoratet må eggpakkeriet hente minst 500 000 kg egg per år eksklusiv eventuell egen eggproduksjon, samt formidle eventuelle jordbruksavtalefastsatte pristilskudd sammen med betaling for eggene.

Tabell 6.16 Satser for frakt av korn produsert på og fraktet fra Østlandet¹⁾ til produksjonsanlegg på følgende steder:

	Sats 2017, kr per tonn	Sats 2018, kr per tonn
Kristiansand	114	114
Stavanger og Tau	121	121
Vaksdal	147	147
Florø	157	157
Vestnes	151	151
Trondheim	154	154
Steinkjer	168	168
Balsfjord	190	190

1) Fylkene Akershus, Oslo, Vestfold, Østfold, Telemark, Buskerud, Hedmark og Oppland.

Tabell 6.17 Satser, frakttilskudd for importert fôrkorn til produksjonsanlegg på følgende steder:

	Sats 2017, kr per tonn	Sats 2018, kr per tonn
Vaksdal	5	5
Florø	12	12
Vestnes	12	12
Trondheim	35	35
Steinkjer	51	51
Balsfjord	81	81

Tabell 6.18 Sats for frakt av soyamel til fôr

	Sats 2017, kr per tonn	Sats 2018, kr per tonn
Balsfjord	22	22

Tabell 6.19 Satser for frakt av økologisk korn fra produsent til nærmeste mottaksanlegg som kan ta imot den aktuelle arten

2018	0	1	2	3	4	5	6	7
Sone, km	0 - 20	21 - 40	41 - 60	61 - 80	81 - 100	101-120	121-140	over 140
Sats, kr per tonn	0	13	25	37	48	59	70	81

Fraktilskudd kraftfôr: Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per kg transportert kraftfôr per kommune. Satsene beregnes på basis av kostnadene ved transport fra definerte basisanlegg for kraftfôrproduksjon til hvert kommunesenter.

6.7 Prisnedskriving av norsk korn

Tabell 6.20 Satser for prisnedskriving av norsk korn m.m. 2017–2018, øre per kg¹⁾

Vekst	Satser 2016-2017	Endring 1.7. 17	Satser 2017-2018
Korn	56,6	0,0	56,6
Økologisk korn	152,8	0,0	152,8
Oljevekster, lupiner og åkerbønner	201,8	0,0	201,8
Økologiske oljevekster, lupiner, bønner	322,8	0,0	322,8
Fôrerter	94,8	0,0	94,8
Økologiske fôrerter	159,8	0,0	159,8

- 1) Beregningsgrunnlag er kvantum med basis vanninnhold (korn 15 % og oljefrø 8 %). Ved vanninnhold over basis omregnes kvantumet til basis vanninnhold. Beregningen foretas på bakgrunn av tilskuddsmottakers innsendte kvalitetsanalyser av representative kornprøver fra hvert enkelt vareparti. Kvalitetsanalysene må tilfredsstillende krav til analysesikkerhet som Landbruksdirektoratet fastsetter.

6.8 Tilskudd til norsk matkorn

Tabell 6.21 Tilskudd til norsk matkorn 2017–2018, øre per kg

	Sats, 2016-2017	Endring 1.7.17	Sats 2017-2018
Norsk matkorn	31	4	35

7. PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.

7.1 Generelle bestemmelser

Vilkårene for produksjonstilskuddsordningene er regulert i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Satsene som fastsettes i jordbruksoppgjøret er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere satsene innenfor bevilgningen.

Sonedifferensierte tilskudd gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kap. 6.1. Unntak gjelder for tilskudd til produksjon på jordbruksareal som gis etter den sone arealene er lokalisert i.

Tilskuddssatsene for produksjonstilskudd gjelder for søknadsåret 2017, med søknadsfrister 15. mai og 15. oktober 2017, og med utbetaling i 2018.

7.1.1 Reduksjon i produksjonstilskuddet

Fra totalt beregnet produksjonstilskudd skal det trekkes et bunnfradrag på 6 000 kroner per år for hver søker. Beløp mindre enn 300 kroner for sum av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid, utbetales ikke.

7.2 Tilskudd for husdyr

Tilskuddet blir avgrenset til et maksimalt beløp per foretak. For tilskudd som utbetales i 2018, dvs. søknadsåret 2017 med søknadsfrister 15. mai og 15. oktober 2017, er maksimalbeløpet 560 000 kroner per foretak.

7.2.1 Satser

Tabell 7.1 Foreløpige satser, kroner per dyr mv. per år

Dyreslag mv.	Søknadsfrister ⁷⁾	Antall dyr	Sats i kr/dyr/år	Maksimalt antall dyr støtteberettiget
Melkeku ¹⁾	15.mai og 15. oktober 2017	1-16	4 168	340 100
		17-25	2 022	
		26-50	976	
		51+	780	
Ammeku ¹⁾		1-50	3 880	
		51+	780	
Øvrige storfe ¹⁾		Alle dyr	780	648 100
Melkegeit og melkesau ^{1) 2)}		1-125	1 462	61 100
		126+	538	
Sau/ammegeit	15.mai. 2017	1-126	868	1 053 300
		127+	194	
Avlsgris ^{1) 8)}	15. mai og 15. oktober 2017			64 800
- Jæren ⁴⁾		1-35	350	
- Nordland, Troms og Finnmark		1-35	776	
- Landet for øvrig		1-35	498	
Slaktegris ³⁾	15. oktober 2017			1 190 000
- Jæren ⁴⁾		1-1 400	10	
- Landet for øvrig		1-1 400	14	
Verpehøne ⁵⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ¹⁾	15. mai og 15. oktober 2017			Verpehøner: 3 623 900
- Nordland, Troms og Finnmark		1-1 000	24	
- Landet for øvrig		1-1 000	10	
- Alle fylker		1 001-5 000	10	
Bifolk ⁶⁾	15. oktober 2017	Alle bifolk	473	
Hjort over 1 år	15.mai og 15. oktober 2017	Alle dyr	287	

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Forutsetning for tilskudd til melkesau er at det kan dokumenteres at melka nyttes som råstoff ved lokal foredling.

3) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

4) Kommunene Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola og Randaberg.

5) For foretak med konsumeggproduksjon eller rugeeggproduksjon som på telledato har opphold mellom to innsett av høner og som med kontrakt kan dokumentere kjøp av nye høner, beregnes tilskuddet ut fra antall høner oppgitt ved forrige telledato. Oppholdsperioden mellom innsettene kan ikke være lenger enn 12 uker, regnet fra slakting av forrige besetning til nytt kull er 20 uker gamle. For produksjon som omfattes av markedsregulering, kan foretak som slakter ut dyrene før ordinær slakteuke for innsettet, gis tilskudd for en lengre oppholdsperiode enn 12 uker dersom tiltaket gjennomføres etter vedtak i Omsetningsrådet.

6) Gjelder foretak med driftsomfang på minst 25 bifolk, med mindre foretaket mottar produksjonstilskudd på annet grunnlag.

7) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

8) Inkluderer avlsgris som inngår i satellittbesetninger i purkninger på telledato.

7.2.2 Definisjoner av dyreslag.

- **Melkeku:** Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³⁾) og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- **Ammeku:** Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³⁾), men som ikke er melkeku. Dersom foretaket driver kumelkproduksjon må kua i tillegg være av minst 50 pst. av kjøttferasene Hereford, Charolais, Aberdeen Angus, Limousin, Kjøttsimmental, Blonde d'Aquitaine, Highland Cattle, Dexter, Piemontese, Galloway, Salers eller Wagyu.
- **Øvrig storfe:** Storfe som foretaket ikke kan få tilskudd for som melkeku eller ammeku.
- **Melkegeit:** Geit som har kjeet og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- **Melkesau:** Sau født foregående år eller tidligere, som er i melkeproduksjon hvor melken nyttes som råstoff ved lokal foredling.
- **Ammegeit:** Geit som har kjeet og som ikke er melkegeit.
- **Avlsgris:** Purke som har grisene og rane som er satt inn i avl.
- **Slaktegris:** Slaktet slaktegris med slaktevekt på minst 34 kg.
- **Verpehøne:** Høne som er minst 20 uker gammel, unntatt livkilling for salg.
- **Sau:** Sau født foregående år eller tidligere, og som ikke er melkesau.
- **Bifolk:** Overvintringsdyktige bifolk (dronning med bier), inntil to bifolk per bikube
- **Hjort:** Hjort for kjøttproduksjon og som går i inngjerdet hegn.

7.3 Driftstilskudd til melkeproduksjon

Det gis kun ett driftstilskudd til melkeproduksjon per foretak.

Tabell 7.2 Kumelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. tabell 7.10	Søknadsfrister ²⁾	5 melkekyr eller mer per foretak, kr/foretak/år	4 melkekyr per foretak, kr/foretak/år	3 melkekyr per foretak, kr/foretak/år	2 melkekyr per foretak, kr/foretak/år	1 melkeku per foretak, kr/foretak/år
Sone 2	15. mai og	135 050	108 040	81 030	54 020	27 010
Sone 1-3-4	15. oktober	144 050	115 240	86 430	57 620	28 810
Sone 5	2017	156 050	124 840	93 630	62 420	31 210
Sone 6-7		164 050	131 240	98 430	65 620	32 810

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Tabell 7.3 Geitemelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 27 eller flere geiter	Redusert utbetaling per geit når det er færre enn 27 geiter per foretak, kr/geit/år
Geitemelk 15. mai og 15. oktober 2017	164 050	6 076

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Foretak med både geite- og kumelkproduksjon får utmålt driftstilskuddet bare med utgangspunkt i antall melkegeiter dersom antallet melkegeiter er 27 eller høyere. Dersom antallet melkegeiter (x) er mindre enn 27, beregnes driftstilskuddet ut fra antall melkegeiter og deretter antall melkekyr.

³ Kyrne må være berettiget tilskudd for bevaringsverdig storfe, jf. kap. 7.5.

Tillegget basert på melkekyr avgrenses tilsvarende $(27-x)/27$ av maksimalt driftstilskudd for kumelk i den aktuelle regionen.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.4 Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon

Tabell 7.4 Foreløpige satser driftstilskudd ammeku, kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. tabell 7.10	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 40 eller flere ammekyr	Sats per ammeku for foretak som har 6 eller flere og færre enn 40 ammekyr
Sone 1-4	15. mai og 15. oktober	131 280	3 282
Sone 5-7	2017	145 280	3 632

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.5 Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 7.5 Foreløpige satser kroner per dyr per år

Dyreslag	Søknadsfrist ¹⁾	Sats i kr/dyr/år
Storfe ²⁾	15. oktober 2017	3 000
Sau ³⁾		230
Ammegeit ⁴⁾		530
Hest ⁵⁾		1 030

1) Telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

2) Melkeku, ammeku og okse av minst 7/8 av rasene sidet trønder- og nordlandsfe, østlandsk rødkolle, dølafe, vestlandsk rødkolle, vestlandsk fjordfe eller telemarkfe. Okse må være 12 måneder eller eldre på telledato, og tilskudd for okse gis for inntil 2 okser av samme rase per foretak.

3) Sau av rasene blæset, dala, fuglestadbrogete, gammelnorsk spæl, grå trønder, rygja og steigar

4) Geit av rasen kystgeit.

5) Unghest under 3 år av rasene dølahest, fjordhest, nordlandshest/lyngshest

7.6 Tilskudd for dyr på beite

For beitesesongen 2017 er antall uker beiting det antall uker hvor hoveddelen av det daglige grovfôrinntaket til dyret skjer ved beiting av utmark eller innmark med tilfredsstillende beitemuligheter. Bare en mindre andel av daglig grovfôrinntak kan være grovfôr som er tilført utenfra eller slått på stedet. For utmarksbeitetilskuddet må hoveddelen av det daglige grovfôrinntaket skje ved beiting i utmark.

Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende. Sports-/hobbyhester som etter skriftlig avtale beiter på innmark som disponeres av et foretak, anses som disponert av foretaket.

Fra og med beitesesongen 2018 vil vilkår for tilskudd for dyr på beite framgå av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Landbruksdirektoratet gis i tillegg fullmakt til å fastsette nærmere bestemmelser i egen forskrift om krav til beite og beiting.

Tabell 7.6 Beitetilskudd - foreløpige satser i kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Sau, lam, geit, kje og alpakka ¹⁾	15. oktober 2017 ²⁾	Alle dyr	40
Storfe, hjort, hest og lama ¹⁾			350

1) Krav om minimum 16 uker beiting i sone 1-4, og minimum 12 uker beiting i sone 5-7.

2) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2017 kan etterregistreres frem til 10. januar 2018.

Tabell 7.7 Utmarksbeitetilskudd - foreløpige satser i kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Storfe og hest ¹⁾	15. oktober 2017 ³⁾	Alle dyr	628
Geit og kje ¹⁾			185
Sau og lam ²⁾			185

1) Krav om minimum 5 uker på utmarksbeite.

2) Tilskuddet utmåles på grunnlag av et veid gjennomsnitt av antall dyr sluppet på utmarksbeite og antall dyr sanket fra utmarksbeite etter å ha vært på utmarksbeite i minst 5 uker. Dyr sluppet (minus dyr som sankes etter mindre enn 5 uker) teller 70 % og dyr sanket (etter minst 5 uker) teller 30 %.

3) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2017 kan etterregistreres frem til 10. januar 2018.

7.7 Areal- og kulturlandskapstilskudd

Grunnlaget for beregning av areal- og kulturlandskapstilskudd er det jordbruksareal foretaket disponerer med vekster i vekstgruppene definert i kapittel 7.7.1. I tilfeller der det er to kulturer på samme areal i samme vekstsesong, velger foretaket hvilken kultur det søker tilskudd for. For beregning av kulturlandskapstilskudd kommer i tillegg areal med grønngjødsling som det gis arealtilskudd til økologisk landbruk for. Det gjelder særskilte beregningsregler for grovfôrareal, se kap.7.7.3.

Tilskudd gis for areal som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

7.7.1 Satser, definisjoner og soner

Tabell 7.8 Foreløpig sats for kulturlandskapstilskudd, kroner per daa jordbruksareal

	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾
Kulturlandskapstilskudd	15. oktober 2017	155

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Tabell 7.9 Foreløpige satser for arealtilskudd, kroner per daa jordbruksareal

Vekstgruppe	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾ i sone						
		1	2	3	4	5	6	7
Grovfôr	15. oktober 2017	0	0	85	105	240	270	316
Korn		165	225		260		247	
Potet				80				930
Grønnsaker				550				1 550
Frukt			700				1 450	
Bær			1 000				1 450	

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Definisjoner av vekstgrupper:

- *Grovfôr*: Fulldyrka eng, overflatedyrka engareal til slått og beite, innmarksbeite, nepe, kålrot til fôr, fôrbete, raigras, fôrraps, fôrmargkål, grønnfôrnepe og øvrige grønnfôr- og silovekster
- *Korn*: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljevekster, erter og bønner til modning eller konservering, engfrø og annet frø til modning, korn til krossing
- *Potet*: Potet
- *Grønnsaker*: Matkålrot og grønnsaker på friland (inkl. urter og karve)
- *Frukt*: Epler, pærer, plommer, moreller, kirsebær, andre fruktarter
- *Bær m.m.*: Jordbær og andre bærarter, planteskoler og blomsterdyrking på friland

Soner

Tabell 7.10 Soner for arealtilskudd

Sone	Område	Kommuner
1	Østfold Akershus/Oslo Hedmark Buskerud Vestfold	Alle kommuner unntatt Rømskog Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Oslo Hamar, Ringsaker, Løten, Stange Drammen, Hole, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Lier, Røyken, Hurum
2	Rogaland	Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola, Randaberg
3	Østfold Akershus Hedmark Oppland Buskerud Telemark Rogaland	Rømskog Resten av Akershus Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Elverum Lillehammer, Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Jevnaker, Lunner, Gran, Søndre Land Kongsberg, Ringerike, Modum Porsgrunn, Skien, Siljan, Bamble, Sauherad, Bø, Nome Strand, Bjerkreim, Gjesdal
4	Sør-Trøndelag Nord-Trøndelag	Trondheim, Ørland, Rissa, Bjugn, Meldal, Orkdal, Melhus, Skaun, Klæbu, Malvik Steinkjer, Stjørdal, Frosta, Levanger, Verdal, Inderøy unntatt tidligere Mosvik kommune, Snåsa
5	Hedmark Oppland Buskerud Telemark Aust-Agder Vest-Agder Rogaland Hordaland Sogn og Fjordane Møre og Romsdal Sør-Trøndelag Nord-Trøndelag	Resten av Hedmark Resten av Oppland Resten av Buskerud Resten av Telemark Hele fylket unntatt kommunene Sandnes, Stavanger, Hå, Klepp, Time, Sola, Randaberg, Strand, Bjerkreim og Gjesdal Resten av Sør-Trøndelag Resten av Nord-Trøndelag
6	Nordland Troms	Hele fylket unntatt kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen
7	Troms Finnmark	Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

7.7.2 Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling

Arealet måles og klassifiseres i samsvar med nasjonale standarder for kartdata.

Jordbruksareal er areal som faller inn under kriteriene for:

- *Fulldyrka jord*: Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og kan benyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
- *Overflatedyrka jord*: Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.
- *Innmarksbeite*: Jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter eller beitetålende urter.

For innmarksbeitearealer skal det gjøres fradrag for sammenhengende arealer som ikke er beiteareal dersom dette arealet utgjør mer enn ett dekar.

Det gis ikke tilskudd for areal som er grunnlag for utbetaling av erstatning etter forskrift 21. juli 2004 nr. 1131 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

7.7.3 Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak

Bestemmelsene gjelder både areal og kulturlandskapstilskudd.

Foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal fastsettes som beskrevet i pkt. 1-4 nedenfor:

1. Tilskuddsberettiget *innmarksbeiteareal*:

- a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multiplisert med faktorene i tabell 7.11.
- b. Faktisk areal: Det faktiske innmarksbeitearealet foretaket disponerer.
- c. Det minste arealet av 1a og 1b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede innmarksbeiteareal. Dette tallet multipliseres deretter med 0,6⁴ og inngår deretter i beregningen i pkt. 2b.

2. Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *husdyrhold*:

- a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multipliseres med faktorene i tabell 7.12.
- b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer summert med resultatet fra pkt. 1c over.
- c. Det minste arealet av 2a og 2b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til husdyrhold.

3. Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *salg av grovfôr*:

- a. Beregnet areal: Solgt grovfôr i kg multiplisert med faktorene i tabell 7.13.
- b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer.
- c. Det minste arealet av 3a og 3b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til foretakets salg av grovfôr.

4. Foretakets totale tilskuddsberettigede grovfôrareal framkommer som summen av punktene 2 c og 3 c over. Summen av pkt. 2 c og 3 c kan ikke overstige samlet faktisk areal fastsatt som summen av faktisk fulldyrka areal + faktisk overflatedyrka areal + beregnet innmarksbeiteareal fra pkt. 1c over.

⁴ Kun 60 pst. av innmarksbeitearealet medregnes ved avgrensning av tilskuddsberettiget grovfôrareal for foretaket.

Tilskuddsberettiget innmarksbeiteareal og grovfôrareal blir beregnet med utgangspunkt i gjennomsnittet av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mai, med registreringsfrist 15. mai, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober. For hester i pensjon i beitesesongen legger man til grunn antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen.⁵ For sau og ammegeit er det antall dyr foretaket disponerer ved telledato 1. mai, som legges til grunn. For økologisk slaktegris er det antall dyr slaktet inneværende kalenderår som legges til grunn.

Ved oppstart eller utvidelse av husdyrproduksjon med kjøp av dyr etter telledato, kan kommunen ta hensyn til dette ved fastsettingen av foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2. For sauer sluppet på utmarksbeite er det antallet etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn 5 uker som gjelder, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6.

Tabell 7.11 Faktorer for maksimalavgrensing av innmarksbeiteareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr inkludert hester i pensjon i beitesesongen	5,5	6,0	7,5
Melkeku og ammeku	7,0	7,5	9,0
Øvrige storfe, lama, alpakka og esel	3,0	4,0	5,0
Sau sluppet på utmarksbeite	2,2	2,8	3,3
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite	3,7	4,2	5,0
Melkegeiter, ammegeiter og hjort	2,0	2,5	3,0

Tabell 7.12 Faktorer for maksimalavgrensing av grovfôrareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr unntatt hester i pensjon i beitesesongen	12,00	13,00	15,00
Melke- og ammeku	14,00	15,00	18,00
Øvrige storfe, hjort, lama, alpakka og esel. Hester i pensjon i beitesesongen	5,00	5,50	6,50
Melkegeiter og ammegeiter	1,75	2,00	2,25
Sau sluppet på utmarksbeite	1,90	2,20	2,50
Avlspurker, struts og kaniner	0,75	1,00	1,25
Økologisk slaktegris ¹⁾	0,20	0,25	0,30
Økologisk verpehøne	0,02	0,02	0,02
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite	2,80	3,10	3,60
Sau som beiter på innmark hele sommeren som følge av rovviltsituasjonen. Vurdert av fylkesmannen.	3,30	3,60	4,10
For andre dyregrupper, herunder lam og kje når foretaket ikke har mordyr av samme dyreslag, men unntatt rein	Fastsettes av kommunen		

1) Det er antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret som legges til grunn. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

⁵ Sports-/hobbyhester som etter skriftlig avtale beitet på innmark som ble disponert av et foretak i beitesesongen, anses som disponert av foretaket.

Tabell 7.13 Faktorer for maksimalavgrensning av grovfôrareal^{1),2)}, daa per kg grovfôrsalg

	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Høy	1/400	1/325	1/275
Høyensilasje	1/500	1/400	1/325
Surfôr	1/1000	1/950	1/800

1) Avhendelse av en spesifisert mengde fôr som er lagringsdyktig, til markedspris gjennomført i perioden 1. juli 2016 til og med 30. juni 2017. Ved oppstart eller utvidelse av grovfôrproduksjon for salg, kan perioden 1. juli 2017 til 31. mars 2018 legges til grunn. Alt annet salg av grovfôr skal regnes som bortleie av vedkommende jordbruksareal, med unntak for gras til brikettering.

2) Dersom foretaket foregående år var forhindret fra å høste vanlig avling av omsettelig kvalitet på grunn av flom eller andre forhold utenfor foretakets kontroll, kan kommunen fastsette maksimalt tilskuddsberettiget areal fra grovfôrsalg for foretaket uten at det er solgt grovfôr. Landbruksdirektoratet kan gi nærmere bestemmelser for denne skjønns-vurderingen.

7.8 Tilskudd til økologisk landbruk

Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Det kan gis tilskudd til foretak som driver økologisk husdyrproduksjon eller har startet omlegging til slik produksjon.

Tabell 7.14 Foreløpige satser for beregning av tilskudd til økologisk husdyrproduksjon, hele landet

Dyreslag¹⁾	Søknadsfrist²⁾	Sats i kr/dyr/år
Melkeku ³⁾	15. mai og 15. oktober 2017	3 000
Ammeku ³⁾		2 200
Øvrige storfe ³⁾		700
Sau og melkesau	15. mai 2017	500
Ammegeit		250
Melkegeit ³⁾	15. mai og 15. oktober 2017	250
Avlsgris ³⁾		502
Slaktegris ⁴⁾	15. oktober 2017	300

1) Se definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

3) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

Arealtilskudd til økologisk landbruk

Tilskudd gis for økologisk areal som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

Tabell 7.15 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd

Vekstgrupper ¹⁾	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Frukt og bær m.m. ⁴⁾	15. oktober 2017	1 500
Grønnsaker ⁴⁾		1 500
Poteter ⁴⁾		600
Korn ⁴⁾		325
Innmarksbeite ²⁾		25
Grovfôr ^{3) 4)}		25

1) Se definisjonene av vekstgrupper under kapittel 7.7.1.

2) Arealet normeres med faktor 0,6

3) Inkludert brakket areal, dersom brakking skjer for å bekjempe ugras

4) Inkludert arealer i 2. karensår (og ev. 3. karensår for frukt- og bærarealer)

Tabell 7.16 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd til grønngjødsling

Vekster	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Grønngjødsling	15. oktober 2017	500

Som grønngjødslingsareal regnes arealer der det dyrkes grovfôr- og/ eller grønnefôrvekster, og der alt plantemateriale slås og brukes til grønngjødsling. Plantematerialet skal ikke brukes til fôr eller beites. Dersom grønngjødslingen ikke skal pløyes ned før vinteren, kan arealet likevel høstbeites fra 1. september.

Det gis kulturlandskapstilskudd og arealtilskudd til grønngjødsling av økologiske arealer og arealer i 2. års karens⁶ med følgende avgrensning:

- Grønngjødsling på økologisk areal: Opp til 1/3 av det økologiske arealet kan være grønngjødsling, forutsatt at 2/3 er økologisk korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.
- Grønngjødslingsareal i 2. års karens: Opp til 1/3 av arealet kan være grønngjødsling i 2. års karens, forutsatt at 2/3 av arealet (også konvensjonelt), er korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.
- Det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år.

Fylkesmannen kan etter søknad gi dispensasjon til at en større andel av arealet er grønngjødsling av hensyn til et hensiktsmessig vekstskifte, men det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år. Dersom det gis dispensasjon, kan fylkesmannen sette krav om at arealene drives økologisk og innenfor disse vekstgruppene i en gitt periode.

7.9 Regionale miljøprogram

Fylkesmannen skal utforme ordningene i henhold til nasjonalt miljøprogram, miljøprogrammenyen og de regionale miljøprogrammene for fylkene.

⁶ Med karens menes perioden der produksjonen legges om fra konvensjonell til den er godkjent av Debio som økologisk produksjon.

Tabell 7.17 Fylkesvis fordeling av midler i mill. kroner til regionale miljøprogram med utbetaling i 2018

Fylke	Ramme (Mill. kroner)
Østfold	41,7
Oslo og Akershus	51,7
Hedmark	42,9
Oppland	54,0
Buskerud	22,7
Vestfold	17,4
Telemark	11,5
Aust-Agder	4,3
Vest-Agder	6,5
Rogaland	32,5
Hordaland	20,3
Sogn og Fjordane	24,1
Møre og Romsdal	17,6
Sør-Trøndelag	25,9
Nord-Trøndelag	30,0
Nordland	19,7
Troms	9,4
Finnmark	3,3
SUM	435,5

Fylkene tilpasser tiltak og tilskuddssatser til fastsatt ramme.

8. UTVIKLINGSTILTAK

8.1 Tilskudd til dyreavl m.m.

Tabell 8.1 Tilskudd til dyreavl m.m., mill. kroner

Ordning	2017	2018
Tilskudd til semin	24,60	24,60
Tilskudd til veterinærreiser	44,50	43,50
Tilskudd til avlsorganisasjoner	14,20	14,20
SUM	83,30	82,30

Reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Tabell 8.2 Satser – reisetilskudd ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

	Sats 2018
Reisetilskudd per km ved bruk av eget fremkomstmiddel	10,35 kr per km
Reise- og ventetidstilskudd per time ved bruk av leid skyss og rutegående transportmiddel	320 kr per time
Tilskuddstak per km ved bruk av leid skyssbåt	110 kr per km
Tilskuddstak for «andre kostnader» per reise ved bruk av leid skyssbåt	2 000 kr

Tilskudd til avlsorganisasjoner

Partene er enige om at følgende organisasjoner kan få støtte over ordningen: Norsk Sau og Geit, Norges Birøtterlag, Norges Pelsdyrslag, Norsk Kjøttfeavlslag TYR og Norsk Fjølfeag. Støtte til Norges Birøtterlag forutsetter at de også bidrar til driften av Reinavlsområdet for den brune bia. Norsk Fjølfeag kan få støtte til påvirkning av avlsarbeid i regi av internasjonale avlsselskaper.

Landbruksdirektoratet fordeler midlene innen utgangen av 2017 etter søknad fra de nevnte organisasjonene. Direktoratet skal i den forbindelse innhente uttalelse fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

8.2 Tilskudd til frøavl m.m.

Tabell 8.2 Tilskudd til frøavl m.m., mill. kroner

Ordning	2017	2018
Frøavl	10,02	12,02
Beredskapslager såkorn	3,70	3,70
SUM	13,72	15,72

Det kan gis tilskudd til beredskapslagring av såkorn med en sats på 0,60 kroner per kg innenfor bevilgningen på 3,7 mill. kroner.

8.3 Tilskudd rådgivning

Av avsetningen på 88,5 mill. kroner til Norsk Landbruksrådgiving (NLR), skal minimum 14 mill. kroner brukes til HMS-rådgivning og minimum 5,5 mill. til byggteknisk rådgivning.

NLR skal styrke rådgivningen til økologisk produksjon og til frukt- og grøntsektoren. NLR skal videreføre sitt arbeid med å søke godkjenning av plantevernmidler til bruk i kulturer som dyrkes i begrenset volum i Norge («minor use»).

8.4 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak

Tabell 8.3 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak, mill. kroner

Ordning	2017	2018
Utvikling av plantemateriale – oppformering Sagaplant	10,00	10,00
Utvikling av plantemateriale – oppformering NMBU	1,00	1,00
Utvikling av plantemateriale – Graminor	22,46	24,96
Utvikling av plantemateriale «Prebreeding»	1,90	2,40
Kvalitetstiltak settepotetavl	7,50	9,00
Handlingsplan plantevernmidler ¹⁾	9,00	9,00
SUM	51,86	56,36

1) Midler til handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler prioriteres til jordbruksformål. Landbruksdirektoratet skal påse at innkomne søknader behandles etter en streng vurdering.

8.5 Tilskudd til fruktlager

Bevilgningen til tilskudd til fruktlager er 14 mill. kroner for 2018.

9. VELFERDSORDNINGER

9.1 Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved ferie og fritid står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Søknadsfristen er 15. oktober 2017. Avløserutgifter som foretaket har hatt etter 15. oktober 2017 kan etterregistreres frem til 10. januar 2018.

Tilskuddsgrunnlaget fastsettes etter tabell 9.1 ut fra det antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mai 2017, med registreringsfrist 15. mai 2017, og 1. oktober 2017, med registreringsfrist 15. oktober 2017. For sau og ammegeit er det antall dyr foretaket disponerer ved telledato 1. mai, som utgjør tilskuddsgrunnlaget. For slaktegriser, konvensjonelle og økologiske slaktekyllinger samt slaktede gjess, kalkuner og ender, legges antall slaktede dyr i løpet av året til

grunn. For kyllinger og kalkuner solgt som livdyr, legges antall solgte livdyr i løpet av året til grunn. Satsene i tabellen gjelder for avløsning i 2017.

For å få utbetalt avløsertilskudd må foretaket ha et tilskuddsgrunnlag som kan utløse en utbetaling på minimum 5 000 kroner. Foretaket kan maksimalt få utbetalt 74 200 kroner. Beregnet beløp mindre enn 300 kroner for summen av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid blir ikke utbetalt.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.1 Tilskuddsgrunnlag avløsning ved ferie og fritid

Dyreslag	Sats⁶ kr/dyr
Melkeku	3 557
Ammeku	982
Øvrige storfe	593
Melkegeit og melkesau	820
Sau og ammegeit	408
Avlsgris	1 173
Slaktegris ¹⁾	40
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess	10,3
Hest (alle) ³⁾	1 173
Avlskanin ⁴⁾	292
Gås, kalkun og and ¹⁾	3,59
Kylling og kalkun ⁵⁾ solgt som livdyr ²⁾	3,59
Slaktekylling ¹⁾	0,44
Økologiske slaktekylling ¹⁾	1,71
Revetispe	322
Minktispe	94
Hjort (alle)	399

- 1) Tilskuddet gis på grunnlag av antall dyr slaktet som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall dyr slaktet og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.
- 2) Dyr solgt i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusenter. Livdyrsalg etter 15. oktober 2017 kan etterregistreres frem til 10. januar 2018.
- 3) Inkluderer hester som foretaket har i pensjon i vinterhalvåret.
- 4) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.
- 5) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.
- 6) Satsene er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere disse innenfor bevilgningen.

9.2 Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved sykdom mv. står i forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Maksimal dagsats for tilskuddet er 1 555 kroner.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.2 Faktor for beregning av maksimal dagsats for sykdomsavløsning i husdyr-, plante- og honningproduksjon

Dyreslag	Faktor, kr per dyr
Melkeku	3 557
Ammeku	982
Øvrige storfe	593
Melkegeit og melkesau	820
Sau født året før eller tidligere og ammegeit	408
Avlsgris ¹	1 173
Levende slaktegris ² og livdyr på minst 50 kg	128
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess	10,3
Slaktekylling	3,08
Økologiske slaktekylling	6,84
Kalkun for slakt	8,26
Gås for slakt	3,59
And for slakt	19,85
Kylling for livdyrsalg ³	8,26
Kalkun for livdyrsalg ⁴	8,26
Hest (alle) ⁵	1 173
Avlskanin ⁶	292
Revetispe	322
Minktispe	94
Hjort (alle)	399
Vekst ⁷	Faktor, kr per daa
Korn	48
Potet	220
Frukt og bær	960
Grønnsaker og andre planteprodukter	540
Honning ⁷	Faktor, kr per bifolk
Bifolk	150

1) Purke som har griset og râne som er satt inn i avl

2) Levende slaktegris minst 14 uker gamle

3) Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusent

4) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.

5) I vinterhalvåret - inkludert hester som foretaket har i pensjon.

6) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.

7) For foretak med plante- og/eller honningproduksjon gjelder tilskuddsordningen kun i onnetida

Hvor høy dagsats det enkelte foretak kan få avhenger av arten og størrelsen på produksjonen slik den var første dag i søknadsperioden. Tilskuddsgrunnlaget finnes ved å multiplisere faktorene i tabell 9.2 med antall dyr, dekar og bifolk. Hvis den første dagen faller mellom innsett i periodeproduksjoner som slaktegris, kylling, kalkun eller and, legges antallet dyr ved første dag av forrige innsett til grunn.

Tabell 9.3 Foretakets maksimale dagsats

Tilskuddsgrunnlag for husdyr-, plante- og honningprodusenter:	Veksthusprodusenter, Veksthusareal ¹⁾ , m ²	Maksimal dagsats, kr.
kr. 5 000 – 12 000	285 - 714 m ²	528
kr. 12 001 – 18 000	715 - 1071 m ²	767
kr. 18 001 – 24 000	1072 - 1429 m ²	1 027
kr. 24 001 – 30 000	1430 - 1786 m ²	1 286
kr. > 30 000	> 1786 m ²	1 555

1) Oppvarmet areal første dag av søknadsperioden

Foretakets tilskudd skal settes til det minste beløpet av følgende to alternativer:

- foretakets dagsats i samsvar med tabell 9.3, eller
- maksimal dagsats, fratrukket det den personen som avløses kan få i
 1. stønader fra NAV ved sykdom, uførhet og fødsel,
 2. lønn,
 3. alderspensjon, uføretrygd, offentlig og privat tjenstepensjon samt avtalefestet pensjon, og
 4. godtgjøring for tapt arbeidsfortjeneste.

Ved gradert sykmelding fra arbeidet i foretaket, gradert uføretrygd, graderte svangerskapsenger og gradert uttak av foreldrepenger reduseres dagsatsen forholdsmessig i samsvar med graderingen. Dette gjelder både foretakets dagsats i samsvar med tabell 9.3 og maksimal dagsats for ordningen.

Det kan bare gis ett tilskudd per virksomhet for samme periode, med mindre fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet finner at det foreligger særlige forhold. En persons sykdom mv. kan bare gi grunnlag for tilskudd til én virksomhet innenfor samme periode.

Ved utmåling av tilskudd til gjenlevende etter forskrift om tilskot til avløysing ved sjukdom og fødsel mv. § 7 (tilskot ved dødsfall) fastsettes dagsatsen ut fra tilskuddsgrunnlaget i avdødes foretak.

9.3 Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket

Den kollektive innbetalingen over jordbruksavtalen til sykepengeordningen, dekker NAVs kostnader ved økning av sykepengene fra 75 til 100 pst. av sykepengegrunnlaget ved sykdom utover 16 dager. Ordningen gjelder for jord- og skogbrukere som i det foregående kalenderåret hadde en næringsinntekt på minst 8 000 kroner, og der den utgjorde minst 20 pst. av vedkommendes samlede nettoinntekt. Bevilgningen reduseres med 3,7 mill. kroner til 69,3 mill. kroner. Ved fastsettingen av beløpet som skal overføres til NAV for 2018, må det tas hensyn til at ordningen skal dekke forskjellen mellom 75 til 100 pst. av sykepengegrunnlaget, og ikke 65 til 100 pst. som danner grunnlaget for bevilgningen.

9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen

Avsetningen til landbruksvikarordningen i 2018 framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen, mill. kroner

Ordning	2017	2018
Tilskudd til landbruksvikarordningen	63,0	63,0

Tilskudd per årsverk landbruksvikarvirksomhet i avløserlagene er 270 200 kroner. Avløserlagene kan bruke inntil 40 000 kroner per årsverk til administrasjon, rekruttering, opplæring mv.

Med avløserlag menes en organisasjon som har som formål å organisere og administrere avløsning innenfor et geografisk område, og som har åpent medlemskap for alle jordbruksforetak i området som har rett på avløsertilskudd. Avløserlaget må være godkjent av fylkesmannen, og være organisert med eget styre og vedtekter.

9.5 Tidligpensjonsordningen for jordbrukere

Ordningen er regulert i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere.

Satsene er 100 000 kroner for enbrukerpensjon og 160 000 kroner for tobrukerpensjon.

Det er adgang til å motta alderspensjon fra folketrygden fra fylte 62 år samtidig med tidligpensjon.

10. DRIFTSKOSTNADER

Til finansiering av administrative kostnader i forbindelse med utvikling av forvaltningssystemer, arbeidsgrupper og evalueringer knyttet til ordninger under jordbruksavtalen avsettes 17,5 mill. kroner i 2018, hvorav 8 mill. kroner er knyttet til utvikling av ny IKT-løsning for importvern og RÅK og 7 mill. kroner til utvikling av «Agros», som erstatter den eldre IKT-løsningen, Saturn.

Oslo 29. juni 2017

Leif Forsell

Lars Petter Bartnes

Ann Merete Furuberg

VEDLEGG 1: BUDSJETTOVERSIKT JORDBRUKSOPPGJØRET

Budsjettoversikt Kap. 1150 og kap. 4150 Jordbruksavtalen, mill. kroner

Post	Budsjett 2017 ¹⁾	Endring 2018 ²⁾	Budsjett 2018 ²
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21,500	-4,000	17,500
50 Tilskudd til landbrukets utviklingsfond	1 148,053	-24,500	1 123,553
70.11 Avsetningstiltak	24,400	0,000	24,400
70.12 Tilskudd til råvareprisordningen m.v.	252,700	2,709	255,409
70.13 Tilskudd til potetsprit og potetstivelse	38,000	0,000	38,000
70 Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	315,100	2,709	317,809
71 Tilskudd til erstatninger m.m. , <i>overslagsbevilgning</i>	43,000	0,000	43,000
73.11 Tilskudd til norsk ull	132,720	0,000	132,720
73.13 Pristilskudd melk	610,500	17,900	628,400
73.15 Pristilskudd kjøtt	1 410,100	-8,300	1 401,800
73.16 Distriktstilskudd egg	3,234	0,000	3,234
73.17 Distriktstilskudd på frukt, bær og grønnsaker	87,100	14,500	101,600
73.18 Frakttilskudd	345,681	0,000	345,681
73.19 Tilskudd til prisnedskrivning korn	651,200	0,000	651,200
73.20 Tilskudd til matkorn	58,000	9,600	67,600
73 Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	3 298,535	33,700	3 332,235
74.11 Driftstilskudd, melkeproduksjon	1 373,400	195,800	1 569,200
74.14 Produksjonstilskudd, husdyr	2 182,010	97,000	2 279,010
74.16 Beitetilskudd	854,500	62,000	916,500
74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd	3 025,900	21,500	3 047,400
74.19 Regionale miljøprogram	422,400	13,137	435,537
74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk	107,200	6,400	113,600
74 Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	7 965,410	395,837	8 361,247
77.11 Tilskudd til dyreavl med mer	83,300	-1,000	82,300
77.12 Tilskudd til frøavl med mer	13,720	2,000	15,720
77.13 Tilskudd til rådgivning	84,500	4,000	88,500
77.15 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	51,860	4,500	56,360
77.17 Tilskudd til fruktlager	13,000	1,000	14,000
77 Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	246,380	10,500	256,880
78.11 Tilskudd til avløsning for ferie/fritid	1 167,019	-20,019	1 147,000
78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv	158,400	-5,100	153,300
78.14 Tilskudd til sykepengeordningen i jordbruket	73,000	-3,700	69,300
78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen	63,000	0,000	63,000
78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordning	80,535	-8,335	72,200
78 Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 541,954	-37,154	1 504,800
SUM KAP. 1150	14 579,932	377,092	14 957,024
SUM KAP. 4150	0,000	0,000	0,000

1) Saldert budsjett

2) Budsjett 2018 før flyttinger, kvantums- og konsekvensjusteringer